

मरिण गाउँपालिका संस्था दर्ता तथा नविकरण कार्यविधि, २०७७

मरिण गाउँपालिका भित्र गठन हुने संघसंस्थाको दर्ता र नविकरण प्रक्रिया व्यवस्थित गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (ठ) र मरिण गाउँपालिका संस्था दर्ता ऐन, २०७५ को दफा १५ को अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाले यो कार्यविधि पारित गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "मरिण गाउँपालिका संस्था दर्ता तथा नवीकरण कार्यविधि, २०७७" रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट पारित भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा: (१) विषय वा प्रसंले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:
(क) "गाउँपालिका" भन्नाले मरिण गाउँपालिका सम्झनुपर्छ ।
(ख) "कार्यपालिका" भन्नाले मरिण गाउँपालिकाको कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
(ग) "अध्यक्ष" भन्नाले मरिण गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।
(घ) "संस्था" भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, साँस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, सैद्धान्तिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, मण्डल, परिषद्, अध्ययन केन्द्र आदि सम्झनुपर्छ र सो शब्दले मैत्री संघ समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
(ङ) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।
(च) "प्रबन्ध समिति" भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको प्रबन्ध समिति सम्झनुपर्छ ।
(छ) "कार्यक्षेत्र" भन्नाले मरिण गाउँपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाई मुख्य कार्यालय गाउँपालिका भित्र सञ्चालन भएकोलाई सम्झनुपर्छ ।
३. दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने: यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्न हुँदैन ।
४. संस्था दर्ता: (१) संस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्थासम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई संस्थाको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित अनुसूची १ को ढाँचामा स्थानीय अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।
(क) संस्थाको नाम
(ख) संस्थाको उद्देश्यहरू

- (ग) प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशा
- (घ) आर्थिक श्रोत
- (ङ) कार्यालयको ठेगाना

(२) दफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय अधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा तोकिए बमोजिम राजश्व लिई अनुसूची-२ बमोजिमको दर्ता किताबमा संस्था दर्ता गर्नुपर्नेछ र त्यसरी संस्था दर्ता गरी सकेपछि अनुसूची-३ बमोजिमको दर्ताको प्रमाण-पत्र दिईनेछ ।

(३) स्थानीय अधिकारीले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा सोको सूचना निवेदकलाई दिनुपर्नेछ । निर्णय चित्त नबुझेमा निवेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले पैंतीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय उपर अध्यक्ष समक्ष उजूर गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको उजूर प्राप्त भएपछि अध्यक्षले आवश्यक जाँचबुझ गरी त्यस्तो संस्था दर्ता गर्न मनासिव ठहराएमा सो संस्था दर्ता गर्ने स्थानीय अधिकारीलाई कारण सहित आदेश दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश भएपछि स्थानीय अधिकारीले संस्था दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

(५) दफा ४ (२) बमोजिम दिइएको दर्ताको प्रमाण-पत्र एक आर्थिक वर्षसम्म मान्य हुनेछ ।

(६) संस्थाको दर्ता मान्य रहने अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र सम्बन्धित व्यक्तिले स्थानीय अधिकारीबाट पाँच सय रुपैयाँ दस्तुर तिरी दर्ताको प्रमाण-पत्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

(७) म्याद नाघेपछि कुनै संस्थाले त्यस्तो म्याद नाघी नवीकरण हुन नसकेको मनासिव कारण देखाई दर्ताको प्रमाण-पत्र नवीकरणको लागि निवेदन दिन आएमा स्थानीय अधिकारले उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने दस्तुरमा अनुसूची-४ बमोजिम जरिवाना लिइ नवीकरण गर्न सक्नेछ ।

(८) दर्ताको प्रमाण-पत्र नवीकरण गर्ने संस्थानले निवेदन दिँदा कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

५. संगठित संस्था मानिने: (१) यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएको संस्था अविच्छन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

६. संस्थाको सम्पत्ति: (१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा कार्यपालिकाले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राखेबाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी कार्यपालिकाले गरेको कारबाहीमा चित्त नबुझेमा त्यस्तो कारबाही उपर जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सकिनेछ ।

(३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारीले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै विराम गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्य वा स्थानीय अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारबाही चलाउन सक्नेछ ।

७. दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्नु पर्ने: (१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि स्थापना भई आधिकारिक निकायमा दर्ता नभई सञ्चालनमा रहेका संस्थाले पनि यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिनाभित्र संस्था दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिमा दर्ता हुन नआउने संस्थालाई कार्यपालिकाले संस्थाको गतिविधिमा रोक लगाइ संस्थाको चलअचल सम्पत्ति समेत रोक्का राख्न सक्नेछ ।

८. संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर: (१) संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको प्रबन्ध समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्तावउपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ । साधारण सभामा उपस्थित सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ ।

(२) उद्देश्य हेरफेर सम्बन्धी प्रस्ताव लागू गर्न स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

९. हिसाबको विवरण पठाउनुपर्ने: प्रबन्ध समितिले आफ्नो संस्थाको हिसाबको विवरण लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको छ महिना भित्र स्थानीय अधिकारी कहाँ पठाउनु पर्नेछ ।

१०. हिसाब जाँच गर्ने: (१) स्थानीय अधिकारीले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफूले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराए वापत स्थानीय अधिकारीले हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा दुई प्रतिशतमा नबढाइ आफूले निर्धारित गरेको दस्तूर असूल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले स्थानीय अधिकारीले तोकिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारीसमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने स्थानीय अधिकारीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाई चलाउन सक्नेछ । तर प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनेछ ।

११. निर्देशन दिने: गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दण्ड सजाय:(१) दफा ४ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था संचालन गरेमा त्यस्तो संस्थाका प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूलाई कार्यपालिकाले जनही पाँच हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ९ बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाएमा प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूलाई स्थानीय अधिकारले जनही एकहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोष हुने प्रमाण पेश गर्न सकेमा निजलाई सजाय गरिने छैन ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई स्थानीय अधिकारीले एकहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा ८ बमोजिम स्थानीय अधिकारको स्वीकृति नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासँग गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा गाउँपालिकाले दिएको निर्देशन पालन नगरेमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदन: दफा १२ बमोजिम स्थानीय अधिकारीले गरेको अन्तिम निर्णय उपर पैँतीस दिनभित्र जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१४. संस्थाको विघटन र त्यस्को परिणाम: (१) तीन वर्षसम्म नविकरण नगरी निष्कृय रहने संस्थालाई कार्यपालिकाले विघटन गर्न सक्नेछ । कार्यपालिकाले संस्था विघटनको निर्णय गर्नु अघि त्यस्तो संस्थाको प्रमुखलाई नविकरण गर्न मौका प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (२) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजेथा गाउँपालिकामा सर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्यको हकमा सो संस्थाको जायजेथाले खामेसम्म त्यस्तो दायित्व गाउँपालिकाले व्यहोर्नेछ ।
१५. अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने: कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि त्यस्तो संस्था सोही ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूचि-१

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

निवेदन पत्रको ढाँचा

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
मरिण गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
कपिलाकोट, सिन्धुली ।

महोदय,

हामीले सम्बन्धी संस्था खोल्न चाहेकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम संस्था दर्ता गर्नको लागि देहायको विवरण खोली निवेदन गरेका छौं । प्रस्तावित संस्थाको विधानको एक प्रति पनि यसै साथ संलग्न गरिएको छ ।

विवरण

१. संस्थाको नाम :

२. संस्थाको उद्देश्य :

क.

ख.

ग

३. प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूको

नाम

ठेगाना

पेशा

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

४. आर्थिक स्रोत:

५. कार्यालयको ठेगाना:

मिति:

भवदीय

पदाधिकारीहरूको नाम:

अनुसूचि-२
(दफा ४ (२) सँग सम्बन्धित)

दर्ता किताबको ढाँचा

संस्थाको दर्ता किताब

दर्ता नं.	दर्ता मिति			संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको उद्देश्य	संस्थाको पदाधिकारी एवं सदस्यहरुको नाम र ठेगाना	कैफियत

अनुसूचि ३
(दफा ४ (२) सँग सम्बन्धित)
संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको ढाँचा

श्री अध्यक्ष/सचिव

.....

.....(संस्थाको नाम) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११
(३) (ठ) बमोजिम साल..... महिना..... गतेमा दर्ता गरी यो
प्रमाण-पत्र दिइएको छ ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सही :

पुरा नाम :

दर्जा :

कार्यालय :

नवीकरण

नवीकरण गरेको मिति	दर्ताको प्रमाणपत्र वहाल रहने अवधि	रसिद नं र नवीकरण दस्तुर	नवीकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत

अनुसूचि-४
(दफा ४ (७) सँग सम्बन्धित)
नविकरण दस्तुर र जरिवाना

क्र सं	अवधि	दर्ता/नविकरण दस्तुर (रु)	जरिवाना (रु)	जम्मा (रु)	कैफियत
१	संस्था दर्ता दस्तुर	२०००।००			
२	म्याद नाघेको ३ महिना सम्मको लागि (नविकरण)	५००।००	-	५००।००	
३	म्याद नाघेको ३ महिना पछि सोहि आर्थिक वर्षको अषाढ मसान्त सम्म (नविकरण)	५००।००	५००।००	१०००।००	
४	म्याद नाघेपछि अर्को प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि (नविकरण)	अघिल्लो आवमा लाग्ने नविकरण दस्तुर तथा जरिवाना रकममा प्रत्येक वर्षको थप रु. १,०००।—का दरले वृद्धि हुने			